

Kaksi aikuiskasvatuksen tutkimuskonferenssia Leedsissä

Viime kesänä järjestettiin Englannissa Leedsin yliopiston tiloissa kaksi kansainvälistä aikuiskasvatustutkijoiden konferenssia. Toinen näistä oli Kellogg-säätiön kansainvälisen aikuiskasvatuksen tutkimusryhmän tapaaminen ja toinen Transatlantic Dialogue -konferenssi. Ensiksi mainittu pidettiin heinäkuun 10.—11. ja 13.—15. päivinä, eli se oli ”kiedottu” Transatlantic Dialogue-konferenssin (11.—13.7) ympärille. Molempiin kokouksiin osallistui runsaasti aikuiskasvatuksen tutkijoita eri puolilta maapalloa.

Kellogg-säätiön kansainvälisen aikuiskasvatuksen tutkimusryhmän tausta

Kansainvälinen aikuiskasvatuseuvesto (ICAE = The International Council of Adult Education) pyrki vuonna 1977 kaikin tavoin rohkaisemaan ja edistämään eri maissa työskentelevien aikuiskasvatuksen tutkimusryhmien keskinäistä kommunikointia ja yhteistyötä. Tämä aloite johti sarjaan epävirallisia vaihtosuhteita *Pohjois-Amerikan aikuiskasvatuksen tutkimuskonferenssin* (AERC = The North American Adult Education Research Conference) ja/tai *Amerikan aikuis- ja jatkuvan kasvatuksen yhdistyksen professorikomission*, (AAACE = The Commission of Professors of the American Association of Adult Continuing Education) jäsenten sekä brittiläisen *Aikuiskasvatuksen yliopisto-opetuksen ja tutkimuksen pysyvän konferenssin* (SCUTREA = The British Standing Conference on University Teaching and Research of the Education of Adults) jäsenten kesken.

Vuonna 1985 sai professorikomissio Kellogg-säätiöltä 25 000 \$ sellaisen brittiläisten ja pohjois-amerikkalaisten professoreiden vaihdon edistämiseen, jotka olivat olleet vähemmän kuin neljä vuotta professorina. Myös British Council tuki taloudellisesti tätä toimintaa ja monet yliopistot osallistuivat omien professoreidensa vaihdosta

aiheutuviin kustannuksiin.

Seuraavina kahtena vuotena 21 valitulla professorilla oli mahdollisuus viettää kaksi viikkoa ulkomailla vierailen kahdessa tai kolmessa yliopistossa (kaiken kaikkiaan hankkeeseen osallistui 13 brittiläistä ja 13 pohjois-amerikkalaista), osallistua johonkin kansalliseen konferenssiin ja järjestää oma, yhden päivän seminaari. Tämä ryhmä suunnitteli sitten omien kokemustensa pohjalta kansainvälisen tutkimuskonferenssin. He pyysivät järjestelyyn mukaan SCUTREA:n, sekä AERC:n että CASAE:n (The Canadian Association of Studies in Adult Education), jotka myös osallistuivat erältä osin konferenssin kustannuksiin. Tämä konferenssi sai nimekseen ”Transatlantic Dialogue” (TAD), eli sen tarkoituksena oli luoda yhteyksiä molemmin puolin Atlantia olevien aikuiskasvatuksen tutkijoiden välille.

Kelloggin vaihtoprofessorit päättivät anoa Kellogg-säätiöltä taloudellista tukea TAD-konferenssille ja he esittivät, että konferenssiin pitäisi saada osallistujia laajemmin kuin vain professorinvaihtoon osallistuneista maista. ICAE joka oli koko ajan tukenut professorinvaihtoa halusi osaltaan auttaa tutkimusvaihdon laajentamista ja kannatti ryhmän esitystä. Niinpä Kellogg-säätiö myönsi vuonna 1987 ICAE:lle 100 000 \$ apurahan käytettäväksi aikuiskasvatuksen tutkimusvaihdon edistämiseen seuraavien viiden vuoden aikana. Osa tästä rahasta käytettiin TAD-konferenssin järjestämiseen. Taloudellisista ja muistakin syistä johtuen oli järkevää järjestää Kelloggin aikuiskasvatuksen kansainvälisen tutkijaryhmän tapaaminen samassa yhteydessä. Kelloggin tutkimusryhmän (KRG = The Kellogg Research Group) jäsenet valinnan suorittivat brittiläiset ja pohjois-amerikkalaiset vaihtoprofessorit kutsumismenettelyä käyttäen niiden TAD-konferenssiin osallistuvien joukosta, jotka ilmoittivat olevansa kiinnostuneita Kelloggin tutkimusryhmän jäsenyydestä.

Kelloggin tutkimusryhmän tapaaminen

Kelloggin tutkimusryhmän kokoukseen osallistuneet henkilöt edustivat seuraavia maita: Kanada (6), Kiina (2), Suomi (1), Ghana (1), Intia (1), Italia (1), Japani (1), Lesotho (1), Uusi Seelanti (1), Nigaraqua (1), Peru (1), Portugal (1), Iso-Britannia (11) ja Yhdysvallat (15). Lisäksi oli mukana 15 suunnittelukomitean jäsentä, eli yhteensä 59 henkilöä. Osanoton laajentamisessa oli onnistuttu vain osittain. Esimerkiksi Neuvostoliitosta, Brasiliasta ja Jordaniasta kutsutut eivät olleet saapuneet. Huomiota herätti myös Euroopan valtioiden ja Pohjoismaiden vähäinen edustus. On kuitenkin muistettava, että toiminta lähti käyntiin puhtaasti brittiläisten ja pohjois-amerikkalaisten keskinäisestä tutkijavaihdosta. Kun otetaan tämä huomioon, niin edistystä on toki selvästi tapahtunut. Osallistujista 43 oli alan professoreita, 6 opiskelijaa, 9 osallistavan tutkimuksen parissa työskentelevää sekä ICAE:n pääsihteeri Budd Hall.

Kelloggin ryhmän työskentely tapahtui ryhmätyönä, tuumatalkoina ja yleiskeskusteluinä, jotka saivat aika ajoin varsin kiivaankin keskustelun luonteen. Näin kävi erityisesti parina viimeisenä päivänä jolloin tarkoituksena oli pohtia, mikä tulisi olla tutkimusryhmän tutkimuspoliittinen linja tai ohjelma. Tällaisen ohjelman tahmotteleminen nähtiin tarpeelliseksi, jotta tutkimusryhmän toimintaa voitaisiin ainakin jossakin määrin suunnitella ja kohdentaa. Keskeiseksi keskustelu- ja kiistakysymykseksi nousi käsite ”Transformative Research”, joka tuotiin esille brittiläisten tutkijoiden taholta. He vaativat, että tutkimusryhmän tulisi pyrkiä edistämään juuri tällaista uudistavaa ja muutokseen tähtäävää tutkimusta. Aluksi näytti siltä, että käsitteellä tarkoitettiin lähinnä erilaisia toimintatutkimusmalleja. Tällöin havaittiin, että TR (Transformative Research) on hyvin lä-

hellä jo yleisesti käytössä olevaa "osallistavaa tutkimusta" (PR = Participatory Research). Keskustelussa todettiin kuitenkin, että "Uudistava tutkimus" on laajempi käsite ja että siihen tulee sisällyttää kaikki sellainen — myös historiallinen ja teoreettinen — tutkimus, joka auttaa uudistamaan ihmisten ajattelua ja aikuiskasvatuskäytäntöjä. Näin ymmärrettyä käsitteä taas laajenee niin, että sen sisältöä on vaikea täsmällisesti hahmottaa. Osa osallistujista oli sitä mieltä, että uusi käsite ei tuo mukanaan mitään sellaista uutta, että olisi syytä ryhtyä sitä käyttämään. Tämän käsityskannan edustajat eivät myöskään nähneet tarpeelliseksi tämän uuden käsitteen ottamista ryhmän tutkimuspoliittisen ohjelman lähtökohdiksi. Suoritetun koeäänestyksen mukaan suurin osa osallistujista oli kuitenkin uuden käsitteen kannalla. Näin siitä huolimatta, että sen sisältöä ei onnistuttu kokouksen aikana täsmentämään. Lopullista päätöstä käsitteestä ja tutkimusohjelmasta ei kuitenkaan tehty kokouksen aikana.

Leedsin kokouksen jälkeen käsitteen täsmentämistä on jatkettu sekä Kelloggin tutkimusryhmän toimintaa suunnittelevan suunnittelukomitean että Leedsissä asetetun 10 henkilöä käsittävän neuvottelukunnan (Advisory Committee) piirissä. (Neuvottelukuntaan kuuluu 5 ICAE:n edustajaa ja 5 eri yliopistojen tutkijaa). Neuvottelukunnan jäsen, Leicesterin yliopiston lehtori Sallie Westwood on ilmoittanut olevansa halukas kirjoittamaan lyhyen kuvauksen "uudistavasta tutkimuksesta". On myös suunniteltu erityisen monografian laatimista "uudistavasta tutkimuksesta", joten näyttää siltä, että saamme lähivuosina tutustua tähän uuteen käsitteeseen tarkemmin. Kysymys näyttää olevan siitä, että alalle halutaan luoda uusi, ajanmukaiset virtaukset huomioonottava käsite ja tutkimus-

suuntaus. Tulevaisuus näyttää löytyykö "uudistavalle tutkimukselle" riittävästi omaa profiilia ja miten se mahdollisesti poikkeaa jo käytössä olevista kvalitatiivisista tutkimusmalleista ja yleensä kriittisestä tutkimusperinteestä.

Transatlantic Dialogue

TAD-konferenssin järjestäjänä toimivat Ison-Britannian (SCUTREA), Yhdysvaltojen (AERC) ja Kanadan (CASAE) aikuiskasvatuksen tutkimuksen valtakunnalliset keskusjärjestöt.

Leedsin yliopiston Bodington Hall — joka ainakin paikallisten järjestäjien mukaan on yksi maan suurimmista opiskelijoiden asuinalueista — täytyi 11.—13.7.1988 eri puolilta maapalloa saapuneista 182 aikuiskasvatuksen tutkijasta. Tähän lukuun sisältyvät 59 Kelloggin tutkimusryhmän jäsentä. Konferenssin osallistujista valtaosa oli Yhdysvalloista ja Isosta-Britanniasta. Jonkin verran osallistujia oli myös Kanadasta, Keski- ja Etelä-Amerikasta, Australiasta sekä joistain Afrikan ja Aasian maista. Keski-Euroopan maista ei ollut mukana ketään eikä myöskään sosialistisista maista. Pohjoismaista olivat parhaiten edustettuina ruotsalaiset suurehköllä ryhmällään. Suomesta osallistui allekirjoittaneen lisäksi Sinikka Larsen Helsingin yliopistosta. Muista Pohjoismaista ei jostain syystä ollut edustajia.

Konferenssissa esiteltiin yli 90 tutkimushanketta, joissa on mukana yli 100 tutkijaa. Lisäksi järjestettiin 6 symposiumia, joissa tiettyjä tutkimusongelmia käsiteltiin laajemman tutkijaryhmän alustusten pohjalta.

Esitellyt tutkimushankkeet oli ryhmitelty seuraaviin teemoihin:

- vertaileva tutkimus ja kansainväliset ongelmat
- tutkimuksen teoreettiset viitekehukset
- teoria ja käytäntö
- opettaminen ja oppiminen

- yhteiskunnalliset tavoitteet ja suunnittelupolitiikan ongelmat
- kulttuurikysymykset
- sukupuoli-ongelmat
- aikuiskasvattajien ammatillinen kasvatusta ja koulutus

Koska useita esityksiä oli meidän samanaikaisesti, niin osallistujat joutuivat usein vaikean valinnan eteen, ketä mennä kuulemaan? Vainannavaraa todella löytyi. Väliaikojen keskeinen keskustelunaihe olikin, ketä kukin oli käynyt kuuntelemassa ja mihin aikoi seuraavaksi osallistua. Tiettyjä muotivirtauksia ja -henkilöitä oli selvästi havaittavissa. Ratkaisun tekoa helpotti suuresti se, että heti saavuttuaan kaikki osallistujat saivat käteensä yli 500-sivuisen konferenssiraaportin, jonka avulla saattoi alustavasti tutustua kuhunkin esitykseen. Tästä syystä alustukset eivät olleet yleensä kovin pitkiä, vaan lähinnä tutkimushanketta joiltakin osin esitteleviä. Näin jäi aikaa enemmän keskusteluun, jota käytiin vilkkaasti. Koska itse osallistuin lähinnä aikuiskasvatuksen teoreettisia kysymyksiä pohdiskeleviin ja kasvatussosiologista tutkimusta esitteleviin tilaisuuksiin, niin näkökulmani käydystä keskustelusta jäi tietysti kapeaksi. Joka tapauksessa näyttää siltä, että mm. kriittinen teoria, hermeneutiikka, toimintatutkimuksellinen lähestymistapa ja kulttuuritutkimus ovat nyt muotia. Ongelma-alueittain tutkimusta oli laidasta laitaan. Mainittakoon vain työllisyysongelmat, naistutkimus, kehitysmaatutkimus, sodan ja rauhan kysymykset, lukutaito-ongelmat, inhimillisten voimavarojen kehittäminen jne. Jos joku on kiinnostunut konferenssin raportista (Transatlantic Dialogue: A Research Exchange), niin sitä voi tilata (hinta 15 puntaa) osoitteesta: Hilary Helme, Department of Continued Professional Education, University of Leeds, United Kingdom LS2 9JT.